УДК 811.161.2’276.2:784
DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.1.6

ФУНКЦІЮВАННЯ ІНВЕКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ: ВІД ПРОЗОВИХ ТВОРІВ КУЗЬМИ СКРЯБІНА ДО СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ

FUNCTIONING OF INVECTIVE VOCABULARY: FROM PROSE WORKS BY KUZMA SKRYABIN TO CONTEMPORARY UKRAINIAN SONGS

Вусик Г.Л.,
orcid.org/0000-0003-1111-5172
кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри української мови та славістики
Бердянського державного педагогічного університету

Глазова С.М.,
orcid.org/0000-0001-8984-6923
кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри української мови та славістики
Бердянського державного педагогічного університету

У статті описані особливості функціювання інвективної лексики в сучасних українських текстах (від прози Кузьми Скрябіна до виконавців українських пісень (Мюслі UA, Jockii Druce, Пирятин, Oisho btz, Леся Нікітюк)).

У науковій розвідці доведено, що сучасна українська пісенна культура у перші дні повномасштабного вторгнення росії в Україну характеризується зняттям будь-яких мовних заборон та обмежень створює свій мовний світ спротиву, у якому простежується сприйняття реальної дійсності через своєрідну мовну картину світу. З’являються та набувають особливої популярності пісні про війну, у яких спостерігаємо численні порушення норм культури мови й мовлення.

У досліджуваному матеріалі (тексти пісень Мюслі UA «Вова, Їбаш Їх Бл@ть», «Остановіть ви цю х@йню», Лесі Нікітюк «Сіла птаха», Jockii Druce «Шо ви браття», Пирятин «Арта», Oisho btz «Друга армія у світі», і прозові твори Андрія Кузьменка «Я, «Побєда» і Берлін», «Місто, в якому не ходять гроші», «Я, Паштєт і армія», «Я, Шонік і Шпіцберген») ми виокремили три категорії таких слів залежно від рівня їх непристойності: лайлива лексика (містить у собі літературні слова, використані в образливому значенні, образливі порівняння, прокльони), обсценна (позалітературні образливі слова та вирази) та матірна (табуйована, непристойна, вульгарна).

Лінгвокультурна адаптація вульгаризмів у російсько-українській війні засвідчує процеси демократизації в суспільстві. Вульгаризми в сучасних українських піснях є соціолінгвістичним та лінгвокультурним феноменами. Аналізовані лексеми відображають стан розвитку українського суспільства, дають конкретну оцінку явищам, подіям, людям під час масштабного вторгнення росії на територію України.

Отже, сучасна українська пісенна культура створює свій мовний світ спротиву, у якому ми можемо спостерігати функціювання інвективної лексики через своєрідну мовну картину світу. І саме сучасна українська музика та сучасна українська література є генераторами українського слова.

Ключові слова: інвективна лексика, нецензурна лексика, лайлива лексика, обсценна лексика, матірна лексика, табуйована лексика.

The article describes the peculiarities of the functioning of invective vocabulary in contemporary Ukrainian texts (from Kuzma Scriabin's prose to Ukrainian song performers (Musli UA, Jockii Druce, Pyriatyn, Oisho btz, Lesya Nikitiuk)).

The research proves that modern Ukrainian song culture in the first days of Russia's full-scale invasion of Ukraine is characterized by the lifting of any language bans and restrictions, creating its linguistic world of resistance, which traces the perception of reality through a peculiar linguistic picture of the world. Songs about the war appear and become especially popular, in which we observe numerous violations of the norms of language and speech culture.

In the material under study (lyrics by Musli UA's "Vova, Fuck Them Bl@t", "Stop This F@ck", Lesya Nikitiuk's "The Power of the Bird", Jockii Druce's "You're Brothers", Pyriatyn "Art", Oisho biz "The Second Army in the World", and Andriy Kuzmenko's prose works Me, Victory and Berlin, The City Where Money Doesn't Go, Me, Pashtet and the Army, Me, Shonik and Spitsbergen), we have identified three categories of such words depending on their level of obscenity: swear words (includes literary words used in an offensive sense, offensive comparisons, curses), obscene words (non-literary offensive words and expressions) and profane words (taboo, obscene, vulgar).

The linguistic and cultural adaptation of vulgarisms in the Russian-Ukrainian war demonstrates the processes of democratization in society. Vulgarisms in contemporary Ukrainian songs are sociolinguistic and linguistic-cultural phenomena. The analyzed lexemes reflect the state of development of Ukrainian society and give a specific assessment of phenomena, events, and people during Russia's large-scale invasion of Ukraine.

Thus, the contemporary Ukrainian song culture creates its linguistic world of resistance, in which we can observe the functioning of invective vocabulary through a peculiar linguistic picture of the world. And it is contemporary Ukrainian music and contemporary Ukrainian literature that are the generators of the Ukrainian word.

Key words: invective vocabulary, obscene vocabulary, swear words, obscene vocabulary, maternal vocabulary, taboo vocabulary.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими завданнями. На певному історичному етапі саме українська музика презентує сучасникам і світовій спільноті стан мови. На наш погляд це є природним, бо пісня вбирає найкращі мовні традиції й водночас зберігає своє естетичне призначення.

У перші дні повномасштабного вторгнення росії в Україну з'являються пісні про війну: Саша Чемеров «Прокинься», Jockii Druce «Шо ви браття», Христина Соловій «Я твоя зброя», Фіолет «Говори», Жадан і Собаки «Діти», Tember Blanche «Ненародженим», Karta Switu «Крила», Jerry Heil «Мрія», SadSvit «Світанок».

Далі ми спостерігаємо, як українська сучасна музика втрачає естетичне призначення і вбирає просторічну і сленгову, запозичену й кальковану лексику, орфоепічні та синтаксичні помилки.

За останні місяці кількість пісень з нецензурною лексикою помітно зросла, і вони набули чималої популярності.

Манера поведінки і спілкування українських музичних гуртів є еталонними для сучасної молоді. Також не треба забувати, що світова спільнота пізнає українську мову та культуру насамперед через музику.

У сучасному мовознавстві немає спроб проаналізувати численні порушення норм культури мови й мовлення в текстах сучасних музичних композицій, тому наша стаття – лише перший крок у дослідженні інвективної лексики в українських музичних творах.

Предметом дослідження виступили тексти пісень Мюслі UA «Вова, Їбаш Їх Бл@ть», «Остановіть ви цю х@йню», Лесі Нікітюк «Сіла птаха», Jockii Druce «Шо ви браття», Пирятин «Арта», Oisho btz «Друга армія у світі», і прозові твори Андрія Кузьменка «Я, «Побєда» і Берлін», «Місто, в якому не ходять гроші», «Я, Паштєт і армія», «Я, Шонік і Шпіцберген».

Мета пропонованої статті – аналіз функціювання інвективної лексики у сучасній літературі (від прозових творів Кузьми Скрябіна до сучасних українських пісень).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження інвективної лексики і проблеми культури мовлення розглядалися у роботах Н. Арутюнової, Б. Баєвої, А. Бандури, Р. Берона, Т. Вільчинської, Л. Долинської, М. Жинкіної, К. Носенкової, Г. Сагач, Д. Синяк, Л. Ставицької, С. Формановоі та інших.

Останнім часом відбувається стрімке зняття табу на використання інвективи у медійному просторі, у результаті чого з'являється все більше музичних творів, насичених ними. Інвективу зазвичай застосовують з метою образити людину, принизити її гідність.

«Інвектива» − надзвичайно складне та багатогранне поняття, у мовознавстві воно розглядається в різних контекстах. На сучасному розвитку мовознавчої науки виникає багато невирішених питань щодо її дослідження, наприклад: не існує чіткого тлумачення терміна «інвектива», прийнято ототожнювати інвективу з поняттями «лайка», «мат».

У сучасній лінгвістиці немає чітких критеріїв визначення інвективи, наприклад, у лінгво-історичному аспекті її кваліфікують як мовну та мовленнєву одиницю, яка виконує конкретні прагматичні функції. Також є психолого-культурологічний напрямок, де це поняття розглядають як знак культури – вербальне табу, бо інвек-

тивне висловлення можна вважати мовленнєвою одиницею на позначення конфліктного емоційного стану.

Серед лінгвістів існує два основних підходи щодо тлумачення й дефініції терміну «інвектива»:

1) інвектива розглядається як будь-яка лайлива лексика, яка характеризується такими стилістичними маркерами як «лайливий», «вульгарний», «грубий», обсценна та матірна лексика;

2) інвектива має прагматичну мету образити адресата мовлення, використовуючи мовні (лексичні, граматичні) та стилістичні (сарказм, іронія) прийоми.

Провівши ретельний аналіз, проаналізувавши роботи мовознавців, ми можемо стверджувати, що інвективу в більшості випадків трактують як гостре, лайливе, різке, гнівне звинувачення адресата, образливий вислів. Ми дотримуємося тлумачення зі словника сучасної української мови: «Інвектива–гостревисловлюванняпротикого-небудь або чого-небудь, гнівне обвинувачення» [2, с. 397].

Інвективна лексика – найбільш емоційно забарвлений різновид нецензурної лексики.

С. Форманова у своєму дослідженні виділяє таку класифікацію інвективної лексики:

1) матірна, обсценна, лайлива лексика;

2) діалектна, жаргонна, просторічна лексика;

3) груба просторічна лексика розмовної літературної мови;

4) констатуючі номінації особи, які позначають негативну з погляду інтересів суспільства діяльність, заняття, вчинки, поведінку будь-кого;

5) слова і словосполучення, у самому значенні яких за констатуючих умов семантики міститься негативна оцінка діяльності, занять, поведінки;

6) нейтральні номінації особи за професією, родом діяльності, що у переносних значеннях набувають різкої негативної оцінки, яку зазвичай супроводжує експресія несхвалення, презирливості;

7) зоосемантичні метафори: містять негативну оцінку адресата мовленнята грубу експресію несхвалення, зневаги;

8) слова на позначення певних дій або якостей, які вважаються несхвальними з точки зору суспільства [7, с. 35−36].

На думку С. Формановї, «характерними особливостями інвективи є її образність, емоційність, оцінка, конотація та тональність, що дозволяє мовцеві утвердити свою перевагу над опонентом» [7, с. 30].

Опрацювання матеріалу зумовило застосування таких методів: за допомогою *описового методу* ми ідентифікували характерні особливості фанкціювання інвективи в прозових творах Кузьми та сучасних музичних творах, її культурологічні аспекти; застосовуючи метод *аналізу й синтезу* ми мали змогу провести огляд і узагальнити наукові дослідження інвективи; метод суцільної вибірки використовувався для вибору інвектив із творів Кузьми та музичних текстів сучасних виконавців.

Виклад основного матеріалу. Дослідження прозових текстів Кузьми Скрябіна дозволило виділити такі три категорії інвективної лексики залежно від рівня непристойності, відразливості: лайлива лексика, обсценна та матірна. Так, лайлива лексика – та, що містить у собі літературні слова, використані в образливому значенні, образливі порівняння, прокльони; обсценна лексика – позалітературні образливі слова та вирази; матірна лексика – табуйована, непристойна, вульгарна.

У прозових творах Андрія Кузьменка спостерігаємо зростання кількості табуйованої лексики. Так, у творі «Я, «Побєда» і Берлін» здебільшого вживається лайка та обсценна лексика, у «Місто, в якому не ходять гроші» – переважно обсценна лексика й матірна, а в «Я, Паштєт і армія» вжито найширший спектр матірної лексики. Звісно, така динаміка може бути обумовлена розвитком особистого стиля автора, але не варто це розцінювати як пропаганду лайливої лексики, адже її використання обумовлене сюжетом твору. Образи героїв кожного із цих творів відповідають вжитій лексиці. Підтвердженням є твір «Я, Шонік і Шпіцберген», де лайливі слова майже відсутні.

У автобіографічних творах Андрій Кузьменко активно використовує інвективи в словах автора та прямій мові головного героя (ким і є сам автор). Таким чином він намагається якнайяскравіше виразити свої почуття, емоції й ставлення до зображуваних подій. У творі «Місто, в якому не ходять гроші» подібна лексика використовується переважно в прямій мові, оскільки автор – лише оповідач, він не висловлює своє ставлення до подій, а змальовує їх через особистість головної героїні.

Висловлюючи свої емоції та емоції інших герої творів, автор використовував наступні лайливі форми:

– метонімічні образи, або дисфемізми, надаючи тим самим зображуваним об'єктам та героям негативної характеристики: *зараза* (по відношенню до машини), *шмара, швабра, кобила, рагульня* (по відношенню до дівчини), *барани*, *козли, чурбан, собака* (по відношенню до хлопців та неприємних героїв). Для підсилення емоційно-експресивного навантаження вживається згрубіла форма метонімічного образу: «*Сідай*

збоку, ***бичара***» [5, с. 96], – говорить головна героїня твору «Місто, в якому не ходять гроші». Сюди також належать похідні образливі слова, утворені від назв хвороб: «*паркінсонік*», «*холєрна*». Присутні серед такої лексики й суржикізми: «*Шо ти їдеш,* ***казліна****…*» [5, с. 63];

– принизливі назви, що вказують на приналежність до національності: «*Вони підходити до віконця, за яким сидів* ***пшек*** (мова йде про поляка)» [5, с. 53], «*Папал,* ***хахляра*** (мова йде про приналежність головного героя до української національності)*, – почув я засохлі голоси…*» [5, с. 221];

– образливі словосполучення та означення: «*Та ви,* ***засрані пшеки***!» [5, с. 22], «*Я, я, – хитав головою* ***старий сморчок***» [5, с. 42], «*… вся* ***холєрна банда*** *гнила на матрацах…*» [5, с. 46], «*… я підмалював тачку* ***грубосракого*** *німця…*» [5, с. 49], «*… бігатиме, як* ***придурочна****, навколо якоїсь* ***засраної*** *станції*» [5, с. 68]. Такі означення вживаються виключно в переносному значенні;

– етнічні українські прокльони: «*Поїздка без страховки загрожувала нам ... конфіскацією машини,* ***шляк би її трафив***!» [5, с. 51];

– Прикладами обсценної лексики здебільшого виступають іменники. Це слова, які не мають літературних відповідників і несуть у собі суто негативне значення: *мразь, бидло, придурки, уроди, брєд, сволоч, дура, ублюдок, засранєц, муділа, чмо, долбєнь, мимра, дебіл, гнида.* Рідше зустрічаються прикметники*: довбаного, грьобане, брєдові.* Така лексика є надбанням жаргону низьких соціальних груп, що отримала поширення в соціумі. Проте її використання обмежується рядом умов:

– використання обсценної лексики виключає можливість дружніх відносин між мовцями: «*Сідай за руль,* ***чмо***» [5, с. 96], «*Ти,* ***засранєц****, ка мне бєггам*!» [5, с. 113], – подібні вислови вказують на зневагу;

– вживається така лексика переважно в неформальних розмовах: «***Гніда****, ти мнє туфлі своїм очком убіл*» [5, с. 216], – кричить персонаж під час бійки з недругами;

герої спілкуються подібною лексикою тільки в розмові з певним колом людей. У змалюванні родинних стосунків такі слова автор вживає рідко, це переважно прояви найбільшого емоційного збудження: «*Відстань,* ***мразь мала****, що ти придумав? Їдь, віддай її назад*» [5, с. 9], – розсердилася мати головного героя, коли той без її відома купив старий іржавий автомобіль; або ж засіб самоіронії: «По*няв, але ми з тобою – дві* ***суки****. Дві* ***кончені суки****, тато*» [5, с. 103], – герой злиться на себе й на батька за підлий вчинок по відношенню до нього. Тут прояви обсценної лексики свідчать також про рівень культури поведінки у родині.

Тож, особливість обсценної лексики полягає в тому, що її головна мета – образити адресата. А основний засіб – нецензурні образливі слова, що не мають літературного синоніма.

Матірну лексику автор використовує в моменти найбільшого розлючення: «*Який то товар* ***в пизду****! То ж мусор зі свалки, хлопці…*» [5, с. 57], – тут головний герой обурений «рекетом», що застав його практично на фініші подорожі. До того ж його оточили люди відповідного соціального кола, які не викликають у нього поваги. «*... Як ви мене* ***затрахали****!*» [5, с. 97], – не приховує своїх почуттів героїня твору «Місто, в якому не ходять гроші». Матірна лексика в такому контексті не сприймається конкретно, а несе в собі лише емоційне навантаження.

Також мат виступає засобом вираження ознаки емоційно-навантаженої: «*… тріндиш всяку* ***херню***» [5, с. 44], «*… придумають таку* ***херь***» [5, с. 92], «*Ліпше вмерти в* ***кайфі****, ніж жити* ***херово***» [5, с. 78]. Отже, герої лаконічно й емоційно висловлюють своє ставлення, уникаючи розлогих пояснень. Як бачимо, слова мають спільний корінь «хер», що позначає чоловічий статевий орган. Проте в жодному із прикладів Кузьма не вживає його в прямому значенні. Він також вживає слова *суки, блядь (блядок, блядун, бляцьке), пізда* та ін.

В окрему групу слід віднести вирази, які не мають контексту, а функціюють скоріше як вигуки, «для зв'язку слів», і виражають емоції мовця: *твою мать, курва, бля, на', нах, сука, йоптіть, бляха, нафіг, піздєц*. «*Пес граціозно переліз через нього, вимащуючи ізюмом, який завис у нього під хвостом, моє ШКІРЯНЕ,* ***бляха****, крісло,* ***нафіг****...*» [5, с. 44], «*Убірай,* ***нах****…*» [5, с. 114], «***Піздєц****, Земля! – урочисто констатував він*» [5, с. 212], «*Як в кіно,* ***бля, на'****, – сказав він собі під ніс…*» [5, с. 107]. Такі короткі вислови здебільшого виражають невдоволення мовця, або вказує на його зверхнє ставлення до реципієнта: «*Брасай сумку,* ***нах****, і пашол убірать лістья, понял,* ***нах***?». У деяких випадках ті ж слова можуть позначати радість чи здивування: «*Концерт був –* ***піздєц****!*» [5, с. 242], – з контексту зрозуміло, що головному героєві дуже сподобався концерт: «*А я здичіло кричав хвалебні оди групі…*». Хоч інколи вважають, що для зв'язку слів матірну лексику використовують люди з малим словниковим запасом, то про Андрія Кузьменка такого сказати не можна. Адже його твори наповнені термінологією різних сфер діяльності, а також багаті зворотами та порівняннями.

Нашу увагу привернув приклад трансформації літературних слів з наближенням до матірної лексики: «… *причиняючи своєму* ***госпідару*** *страшенні муки*» [5, с. 44]. Слово «госпідар» утворене від літературного «господар» та матірного «підар». Завдяки наявності однакового буквенного складу, двозначне новоутворене слово набуло ознак каламбуру з вираженням негативного ставлення до зображуваного персонажа.

У деяких випадках матірною лексикою автор замінює літературні слова: «*Ти* ***попізді*** *мнє єщьо…*» [5, с. 211]. Тут автор використав слово «попізді» у значенні «брехати». Так, головна функція цієї лексеми – дослівна передача мовлення та створення відповідного образу мовця. Усі ці матірні вирази – нецензурні назви статевих органів, інтимних процесів та похідні від них слова.

Є серед матірних виразів також сталі фразеологічні сполучення: «***Хрен його знає*** *– сьогодні перший раз йду сюдою*» [5, с. 64], – виділене сполучення слів можна замінити літературним «не знаю»; «*… час, якого в мене ... було ще* ***дооооооооо… херіща***» [5, с. 55], – виділена фраза рівноцінна літературному слову «багато»; «***Нє хєр*** *сі було бийобував*» [5, с. 221], – виділене сполучення означає «не треба», а всю фразу можна замінити літературним «*Треба було вести себе спокійно».*

На наш погляд, у більшості випадків вилучення матірних слів з тексту не вплине на контекст, але емоційне навантаження набуде дещо іншого відтінку. Враховуючи загальний стиль текстів, матірні слова вдало компонуються з іншими видами нецензурної лексики.

Отже, лайлива лексика доволі різноманітна за своїм лексичним складом, смисловим значенням та емоційним наповненням. Андрій Кузьменко не побоявся використати найвульгарніші з них. Іхнє функціювання зумовлене й стильовими особливостями та темою зображуваних подій.

Лайливі слова, як й інші види просторічної лексики, допомагають правдоподібно змалювати події, відтворити реалії звичних речей, не приховуючи неприємних нюансів, яскраво виразити емоції та ставлення автора чи героя до зображуваного. Теми подій творів цілком відповідають обраній лексиці. Тому можна схарактеризувати Андрія Кузьменка як майстра слова, який зумів яскраво та емоційно відтворити реальні події, життя пересічних людей «без прикрас».

З 22 лютого 2022 року, після повномасштабного вторгнення росії в Україну, українці перестали соромитися використовувати нецензурну лексику. У цей час матюки (знецінена лексика, нецензурні вирази) почали виконувати важливу психологічну функцію. Завдяки матюкам психіка захищається від зриву, і демонструє неконтрольовані емоції. З'являються віртуозні інвективи, які додають образність, яскравість, комічність, емоційність та вишуканість мовних форм. Саме матюками українці почали розмовляти з ворогом, нецензурною лексикою висловлювати своє презирство до війни. Це яскраво простежується в українських піснях сучасних виконавців, наприклад:

Мюслі UA «Вова, Їбаш Їх Бл@ть»

Але я щас, ***бл@,*** *життя готов віддать*
Вова, ***їб@ш*** *їх,* ***бл@ть****!*
Я хочу зараз, ***бл@ть****, запитать в етой*
Куля в лоб, так куля в лоб!
Де ви, ***сука****,* ***ґандони йобані****?*
Куля в лоб, так куля в лоб!
Де ви, ***бл@ть****?!*
Машин, ***бл@ть****, иномарок стоит -*
Потікали всі ***нах@й*** *з України*
Роздать ***нах****, позабирать*
Позабирать і роздать все ***нах.***

Мюслі UA «Остановіть ви цю **х@йню**»

Ну вибачте мене, ну ніужелі дєлать ***нєх@й*** *больше?*

Бл@дь*, война в країні, а вони начинають піаріться.*

То без рожка фотографірується, то ***сука той довбойоб*** *пулімьоти роздає…*

Владімір Олександрович да остановіть ви цю ***х@йню****!*

Давайте, ***бл@****, виграєм войну, давайте закінчемо це* ***бл@дство****...*

Де ви ***сука*** *були два дня, три дня, неділю,* ***бл@дь****?*

Бл@дь*, война в країні,* ***бл@дь****, война в країні, а вони начинають піаріться.*

Я то ***бл@дство*** *не позволю!*
Всьо ***піздц****, всьо крапка!*

Леся Нікітюк «Сіла птаха»

Потім кучно ***серуть*** *«градом» горобці.*
Бійтесь, ***суки****!*

Jockii Druce «Шо ви браття»

А ну сіли, щоб поїли, обличчя омили,
То шо краса ваша, то і є ***бл@ть*** *наша сила.*
Годі сидіть в інтернеті, ***х@йню*** *не читайте,*
Якщо стало сумно – сядьте пісню заспівайте.
Давайте-давайте, дурака, ***бл@ть****, не валяйте (Ага).*
От нашо ви їм пишете, що ви, ***бл@ть****, благаєте…*
Раби будуть рабами, ви їх ***х@й*** *переконаєте.*
Канєшно, щас воно піде і скине, ***бл@ть****, режим (Угу).*
Який ***нах@й*** *режим, @****бать****, коли очко жимжим,* ***@бать,***

Якщо комусь переламає ноги наший ***@баний*** *біт,*

Якщо комусь підрозірвуть ***@бало*** *наші,* ***бл@ть****,*

баси.

Пирятин «Арта»

Аж раптом ***ї**нуло*

І замовкли дизеля,

Пригоріли трусєля...

Oisho btz «Друга армія у світі»

Друга армія у світі

Пизд@ть *в селищі курей,*

Гоппік ***спизд@в*** *БТР.*

*Руський в**а**єнний к**а**рабль, йди* ***нах@й*** *–*

Вся ваша зброя це просто ХУЙНЯ.

Українські артисти теж не стримують себе в емоціях і вульгаризмах, наприклад, Макс Барських після ліричної військової колискової «Буде весна» створює інтернаціональний трек «Don't fuck with Ukraine», де показує силу українців у всьому світі. Окрім куплетів англійською мовою особливу увагу привертає український фольклор: *«Ра та та та та та та розбігалася* ***русня*** *ра та та та та та та слава нашим пацанам Ру ту ту ту ту ту ту ваші танки* ***роз'*бу*** *ру ту ту ту ту ту ту вам* ***п*зда*** *від ЗСУ».*

Пісні сьогодні – зброя українців, тому багато композицій з чорним гумором та позбавлені політкоректності до ворога.

Війна оголює нерви і провокує злість. Ставлення до матюків зараз інакше, ніж було у мирний час. У будь-якій екстремальній ситуації норми моралі стираються.

Саме з початком відкритої широкомасштабної агресії росії нецензурна лексика була ніби легалізована. Зокрема, відома фраза українського захисника острова Зміїний стала мемом. Отже, сьогодні спостерігається якісно новий етап у розповсюдженні інвективної лексики. Бажано б залишити матюки як дискурс війни, а після перемоги почати відбудовувати не лише міста, а й власну культуру мовлення.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. Отже, українська література від Андрія Кузьменка до сучасних виконавців пісень створює свій мовний світ спротиву, у якому простежується функціювання інвективної лексики через своєрідну мовну картину світу. Сучасна українська музика є генератором українського слова.

Пропонована стаття відкриває перспективи подальших напрацювань і може стати матеріалом для написання подальших наукових розвідок. Зокрема, нам видається цікавим дослідження «інвективного фрейму», що є специфічною моделлю побудови висловлення з метою реалізації інвективної інтенції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бузько С. А. Функціонально-стилістичний потенціал нелітературної лексики в текстах новітніх українських пісень воєнного часу. URL: *http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/23/part_1/4.pdf*.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.

3. Вусик Г. Л. Лінгвокультурна адаптація вульгаризмів у російсько-українській війні «Співи Землі: біологія та екологія в літературі та культурі»: *Матеріали міжнародної наукової конференції (22–23.09.2022 р.)*. Бердянськ: БДПУ, 2022. С. 290−293.

4. Глазова С. М., Скуратовська Д. В. Теоретичні засади дослідження просторіччя як соціолекту ненормативної лексики. *Science and innovation of modern world. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference.* Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2022. Pp. 703−710.

5. Скрябін К. Повне зібрання творів. Харків: Фоліо, 2019. 444 с.

6. Словник сучасного українського сленгу: упорядник Т. М. Кондратюк. Харків: Фоліо, 2006. 350 с.

7. Форманова С. Інвективи в українській мові: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 336 с.